Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייס
בעגינט מיט דעם עמפפאנגע דעס
ערסטען בלאטטעס.

די רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ' 29,
וואהין מאן אויך די פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבט.

יידישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטעט

פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציאהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלביאהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פירטעליאהר. 2 גולד.50 קר. ע. וו.

פיר'ס אויסלאנד
גאנציאהריג 11 גולד.— קר' ע' וו'
האלביאהריג 5 גולד.50 קר' ע' וו'
פירטעליאהר 2 גולד.45 קר' ע' וו'

Nr. 116, דרייצעהנטער יאהרגאנג | פעסט, דיענסטאג יח תשרי ה.תרמ"ב. | Pest, den 11. Oktober 1881.

די „אדרעססע" אן דען קאניג!

דער קאניג עראפפנעט דען רייכסטאג מיט איינער טהראן-רעדע, אין וועלכער ער געוואהנליך די אים רייכסטאגע פארצונעהמענדען ארבייטען אויפצעהלט: אויף איינע זאלכע טהראן-רעדע אנטוואָרטעט געוואהנליך דער רייכסטאג מיט איינער צושריפט אן דען קאניג, וועלכע מאן „אדרעססע" הייסט אונד אין וועלכער די דעפוטירטען ערקלערען, דאס זיא די פאם קאניגע פארגעשריעבענען ארבייטען פארנעהמען ווערדען. אויך דיעסמאל האט דער נייע אונגארישע רייכסטאג אויף די טהראנרעדע פאם 28-טען סעפטעמבער איינע אדרעססע אן דען קאניג געריכטעט, אין וועלכער פאר אללעם דעם קאניגע פיר זיינע פריעדענס-פערזיכערונגען אונד פיר זיינען אויסשפרוך, דאס פיאומע ניממעהר אן אונגארן געהארט, דער טיעפסטע דאנק אויסגעשפראכען ווירד, אונד דאנן אללע די פאם קאניגע פארגעשריעבענען ארבייטען פיר דען נייען רייכסטאג ווייטער אויפגעצעהלט ווערדען מיט דען פערזיכערונגען, דאס מאן זיא אויך פפליכט-געטריי פארנעהמען ווירד. — צום שלוסע דיעזער אדרעססע ווירד נאך פאן איינער הייקלען זאכע געשפראכען, וועלכע אין דער טהראנ-רעדע ניכט ערוועהנט וואר — נעמליך פאן דעם יעטצט הערשענדען פיינדליבען פערהעלטניססע צווישען דעם מיליטער אונד דער אונגארישען בעפאלקערונג. אין דען לעטצטען מאָנאטען זינד נעמליך אפטערס פיינדזעליגע פערהעלטניססע צווישען דעם מיליטער אונד דער בעפאלקערונג ענטשטאנדען. זא האבען אין קליינעם צוויא אפפיציערע איינען אונגארישען רעדאקטער הערויספארגעלט אונד בעדייטענד פערוואונדעט אונד זא ענטשטאנד היער ערסט אינלענגסט דער אויפזעהען-ערעגענדע פארפאלל צווישען דעם אונגארן-פיינדליכען הויפטמאנן לענדל אונד דעם אונגארן-פריינדליכען לייטנאנט נאטצל. אינטער דער אונגארישען בעפאלקערונג הערשט דאהער די מיינונג, דאס די גאנצע געמיינזאמע ארמעע, צו וועלכער אונגארן זיינע קינדער אונד זיין געלד הערגיבט, אונגארן-פיינדליך איזט. אין דיעזער רייכסטאגס-אדרעססע אן דען קאניג ווירד נון דער קאניג געבעטען, דיעזע שלעכטען פערהעלטניססע בעזייטיגען צו לאססען, דאמיט דאס גוטע איינפערנעהמען צווישען מיליטער אונד פאלק וויעדער הערגעשטעללט ווערדע.

די וויכטיגסטען שטעללען דיעזער רייכסטאגס-אדרעססע אן דען קאניג לויטען פאלגענדערמאסען:

„אללער-גנעדיגסטער הערר! די בעגעגנונג צווישען דעם הערשער אונד דען פאלקס-פערטרעטערן איזט איממערהין איינע ערפרייליכע: אום וויא פיעל מעהר ביי דער געלעגענהייט, ביי וועלכער דער קאניג זיינעם פאלקע זאגט, דאס דער פריעדע נאך אייסען געזיכערט איזט אונד דאס מאן נון אין רוהע די אינגערען ארבייטען פארנעהמען קאננע, מיט אויפריכטיגער פריידע ערפיללען אונזער הערץ די וואָרטע אייערער מאיעסטעט, וועלכע זיך אויף די צוגעהאריגקייט דער שטאדט פיאומע אן אונגארן בעציעהען: פיאומע ליעגט אם מעערע אונד אונגארן האט נון איינע בעדייטענדע האפען-שטאדט געוואנגען, וואדורך אונזער זעעהאנדעל בעלעבט ווירד.— וויר ווערדען נון אין דיעזעם רייכסטאגע דאס ביזהעריגע שטראף-געזעטצבוך אונד אויך די פינאנצ-פערוואלטונג צו פערבעססערן זוכען. אויך די לאנדעס-פערוואלטונג זאלל פערבעססערט, די איינזאהנען זאללען איינגעשרענקט אונד די איבערשוועממונגען דורך דאמם-בויטען פערהינדערט ווערדען. זא וויר נור פריעדען נאך אויסען האבען, ווערדען וויר אונגעשטארט צום וואהלע אים איננערן דעם לאנדעס ארבייטען קאננען. וויר ווערדען דען קרעדיט דעס לאנדעס, דער וויעדער הערגעשטעללט, נאך ווייטער צו בעפעסטיגען זוכען אונד די פיעלען שולדען נאך אונד נאך פערמינדערן. בעדייטענדע ערשפארונגען אין דען אויסגאבען לאססען זיך וואהל ניכט זא לייכט פארנעהמען, דא פיעלע אויסגאבען אויך נוטצבריננגענד זינד: מאן מוס פיעלמעהר דען וואהלשטאנד דעס פאלקעס צו העבען זוכען, דאמיט עס לייכטער אונד מעהר שטייער צאהלען קאננע. — נעבסט דעם קאסטעט אונס יא אויך די ערהאלטונג דער גראסען ארמעע פיעל—: דאך וויר האבען דאדורך די בערוהיגונג, דאס עבען דורך דיעזע גראסע ארמעע יעדער קריעג פאן אויסען אבגעוועהרט אונד דאס אונס דער פריעדע ערהאלטען בלייבט. דאס מיליטער שיטצט ניכט נור דאס לאנד פאן אויסווערטיגען געפאהרען, זאנדערן צייגטע זיך אויך נוטצליך ביי איננערען געפאהרען, וויא צום ביישפיעל ביי דען איבערשוועממונגען, וואו דאס מיליטער צור לינדערונג דער געפאהרען אויפאפפערנד ארבייטעטע אונד זיך דאהער די אנערקעננונג אונד די ליעבע דעס פאלקעס ערווארבען.— אינדעססען קאננען וויר עס ניכט פערהעהלען, דאס איינצעלנע בעדויערנס-ווערטע פארפעללע פארגעקאממען זינד, וועלכע דאס איינפערנעהמען צווישען פאלק אונד מיליטער שטארטען. דאך זינד וויר איבערצייגט, דאס די שטרענגע קאנסטיטוציאנעללע געזיננונג אייערער מאיעסטעט דיעזע מיספערהעלטניססע בעזייטיגען ווירד, אונד סאלדאט וויא בירגער אין גלייכער וויזע פאן דער גרונד-וואהרהייט איבערצייגט ווערדען, דאס די טריי פיר דען געקראנטען קאניג, פיר פאטערלאנד אונד פערפאססונג, איינע אונד דיאזעלבע זייא; דאס ווער געגען די איינע פערשטאסט, אויך געגען די אנדערע זיך פערגאנגען האט, אונד דאס מאן דעם טהראנע אונד דער לאנדעס-פערפאססונג נור צו גלייכער צייט טריי דיענען קאננע, דא די ביידען פאן איינאנדער אונטרעננבאר זינד.— אינדעם וויר נון מיט דען געפיהלען דער טיעפסטען פערעהרונג אונד דער אונערשיטטערליבען זאהנעס-ליעבע פאן דעם טהראנע אייערער מאיעסטעט שיידען, אום אונס אן דען בעגינן אונזערער ארבייטען צו מאכען, וויגשען וויר אייערער מאיעסטעט אללען זעגען דעס אללמעכטיגען אונד איין לאנגעס אונד גליקליכעס לעבען!"

אויך דער אונגארישע האנוועד-מיניסטער סענדע, וועלכער אין סענדרין צום דעפוטירטען געוועהלט וואורדע, היעלט פאר זיינען וועהלערן איינע רעדע, אין וועלכער ער זיך איבער דאס אין לעטצטערער צייט ענטשטאנדענע מיספערהעלטניס צווישען פאלק אונד מיליטער פאלגענדערמאסען אויסגעשפראכען:

„מאן קלאגט איבער די געמיינזאמע ארמעע, דאס זיא אונגארן-פיינדליך איזט אונד מאן זיא דאהער אלס פרעמדע בעטראכט. דיעזע קלאגע איזט אונבעגרינדעט. וועגן אויך היע אונד דא זיטצענס איינער אפפיציערע געגען דאס פאלק אויסשרייטונגען פארקאממען, זא איזט דאס וואהל זעהר צו בעדויערן אונד צו בעשטראפען. מאן דארף אבער ניכט די גאנצע ארמעע פיר די זינדען איינציגער סאלדאטען פעראנטוואָרטליך מאכען.

דאך ניכט נור דיעס איזט די קלאגע: מאן קלאגט אויך, דאס די ארמעע ניכט אונגאריש איזט, דאס דערזעלבען דער אונגארישע גייסט פעהלט. — יענער טהייל דער ארמעע, וועלכען אונגארן ביישטעללט, איזט אונגאריש, ער קאנן דאהער ניכט פרעמדע געפיהלע העגען, וועגן וויר ניכט עטווא אונזערע נאציאָן אנקלאגען וואָללען, דאס דער אונגאר, וועגן ער דען סאלדאטען-ראק אנלעגט, זיינע נאציאנאליטעט אבלעגט.

וועגן אין דען האהערען קרייזען דער ארמעע, אונטער דען גענעראלען, וועניג אונגארן זינד, איזט דיעס אונזערע שולד, אונזער פעהלער, דא איין אונגאר ניכט לאנגע אין דער ארמעע דיענען וויל.

די אונגארישע יוגענד וויל ניכט סאלדאט זיין,— זיא וואָללען ניכט סאלדאטען זיין, וויל — וויא זיא זאגען — דיעזע ניכט אונגאריש זינד. וויא זאללען דיעזע אונגאריש זיין, וועגן די אונגארן ניכט אין איהרע רייהען טרעטען וואָללען? פאן וואו זאלל די ארמעע אונגארישע אפפיציערע נעהמען, וועגן איין גראסער טהייל דער אונגארישען יוגענד ניכט דיענען וויל?

אלס אורזאכע דיעזעס צוריקציהענס ברינגען זיא די פאָרדערונג דער דייטשען שפראכע פאר, וועלכע זיא ניכט שפרעכען. — דאס די אמטליכע שפראכע דער ארמעע די דייטשע איזט, דאס איזט אונצווייפעלהאפט אונד קאנן קוים געענדערט ווערדען, וועגן וויר ניכט די איינהייט דער ארמעע שטארען וואָללען. אונד דאס מאן די קעננטניס דיעזער דייטשען שפראכע פאָדערט, איזט זא נאטירליך, וויא אך ביי דער האנוועד-ארמעע די קעננטניס דער אונגארישען שפראכע פאָדערט.

אבער בעטריבענד איזט עס, דאס די דייטשע שפראכע ניכט די אלליינע אדער ווירקליכע אורזאכע איזט, וועלכע אונזערע יינגלינגע דאפאן צוריקהאלט, אין דער געמיינזאמען ארמעע צו דיענען; דענן וועגן די דייטשע שפראכע אללייז די אורזאכע וועדע, דאנן מיס מאן פאלגערן, דאס זיא דער האנוועד-ארמעע דען פארצוג געבען, וויל דיעזע יא אונגאריש איזט.— דאך אויך דיעזע פיהלט עבען זא דען מאנגעל. נור געצוואונגען טרעטען זיא אויך היער איין אונד איין גראסער טהייל ערוואַרטעט קוים דען אויגענבליק, אין וועלכעם דאס געזעטץ דען אויסטריטט געשטאטטעט. — דיעס זינד בעטריבענדע צושטענדע אונד די בערוהרונג דערזעלבען איזט איינע שמערצהאפטע. — בעשטרעבען וויר אונס אלזא, אללע יענע, פאן דענען דאס פאטערלאנד די בעדייטענדסטע פערטהיידיגונג ערווארטען קאנן, דאריבער אויפצוקלערען, דאס זיא אויף דיעזעם געביעטע איהרע פפליכט ערפיללען אונד דאס זיא דורך דען איינטריטט אין די רייהען דער ארמעע יענען פלאטץ איינגעהמען זאללען, דער דיעזעם פאטערלאנדע געביהרט. דיעס ווירד די קלאגען אויפהעבען אונד דאנן ווירד מאן אויך ניכט זאגען קאננען, דאס איינע זאלכע ארמעע פרעמד איזט." —

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (צווויל-עהע.) דאס געזעטץ איבער די צוויל-עהע, וועלכעס בערייטס דעם פאריגען רייכסטאגע פארגעלעגט וואורדע אונד וועגן מאנגעל אן צייט ניכט מעהר צור פערהאנדלונג געלאנגען קאננטע, איזט נון פאם יוסטיצ-מיניסטער פילער דעם נייען אונגארישען רייכסטאגע צור

וואהלבעצירק פֿערטרעטען קאנן. זאָלכע דעפוטירטע מיססען אלזאָ אונטער דען איהנען צוגעפֿאללענען וואהל-בעצירקען איינע וואהל טרעפֿפֿען, דאס הייסט: זיא מיססען זיך ערקלערען, אין וועלכעם וואהלבעצירקע זיא דיא אויף זיא געפֿאללענע וואהל בעהאלטען וואָללען. דאס געשאה דענן אויך אין דער רייכסטאגס-זיטצונג פֿאָם 5-טען דיעזעס. דאס ערגעבניס איזט פֿאָלגענדעס: מיניסטער-פרעזידענט טיסאָ בעהאָלט דיא גראָססוואַרדיינער, האָנוועד-מיניסטער סענדע דיא סעגעדינער, קולטוס-מיניסטער טרעפֿאָרט דיא אָדענבורגער, קאָממוניקאציאָנס-מיניסטער אָרדאָדי דיא טשאָנגראדער, ל' טורגאָני דיא פינצעהעליער, קארל אָטוואָש דיא נ'-קאָראָשער אונד גראף אלבערט אפפאָני דיא יאסבערעניער וואהל. עס ווערדען אלזאָ אין יענען בעצירקען, דיא נונמעהר אָהנע דעפוטירטע געבליעבען, ניי-וואהלען אויסגעשריעבען ווערדען מיססען. אויך אים יאָלש-וואער בעצירקע ווירד איינע ניי-וואהל שטאטטפֿינדען מיססען, דא דער דאָרט געוועהלטע דעפוטירטע ניקאָלויס יאנקוי געשטאָרבען איזט, נאָך בעפֿאָר ער זיינען דעפוטירטען-זיטץ אים רייכסטאגע איינגענעמען קאָננטע.

*) (דיא אויסוואנדערונג דער יודען אויס רוסלאנד) נאך אמעריקא נימממט זייט דער לעטצטען צייט זעהר איבערהאנד. זאָ פֿעראָפֿפֿענטליכט דאס רוסישע אמטס-בלאטט איינען אויסווייז, דעמצופֿאָלגע אין דער צייט פֿאָם 13-טען מאי ביז 22-טען סעפטעמבער ד. י. אויס קיעוו אללין ניכט וועניגער אלס 531 יודען נאך אמעריקא אויסגעוואנדערט זינד. נאך דען איינצעלנען מאָנאטען אונד דעם שטענדען דער אויסגעוואנדערטען פֿערטהיילט זיך דיעזע ציפֿפֿער פֿאָלגענדערמאסען: אים מאי 94 קויפֿלייטע, 31 קליינבירגער אונד 1 סאָלדאט; אים יוני 13 קויפֿלייטע אונד 13 קליינבירגער; אים יולי 61 קויפֿלייטע, 10 קליינבירגער אונד 1 סאָלדאט; אים אויגוסט 21 קויפֿלייטע, 107 קליינבירגער, 8 האנדווערקער אונד 16 סאָלדאטען, אונד אים סעפטעמבער 8 קויפֿלייטע, 111 קליינבירגער, 9 האנדווערקער אונד 27 סאָלדאטען. אונטער דיעזען 531 אויסוואנדערערן בעפֿאנדען זיך 225 קינדער. איבעריעס זינד אויך הייער 7 יידישע שטודענטען אויס קיעוו אינס אויסלאנד אויסגעוואנדערט. אבער מאן ווילל יעטצט דיעזע אונגליקליכען רוסישען יודען ניכט זאָ רוהיג אויסוואנדערן לאססען. נאך בראָדי (גאליציען) איזט נעמליך איין שטרענגער בעפֿעהל געקאָממען, נור דיא מיט אויסוואנדערונגס-בעוויללינגונגען פֿערזעהענען רוסישען יודען אברייזען צו לאססען, דיא אנדערען אבער אן רוסלאנד אויסצוליעפֿערן. 16 רוסישע יודען, וועלכע זאָלכע אויסוואנדערונגס-בעוויללינגונגען ניכט פֿאָרצייגען קאָננטען, ווירדען פֿאָן בראָדי אויס געבונדען איבער דיא גרענצע צוריק נאך רוסלאנד טראנספאָרטירט. איינע יידישע דעפוטאציאָן בעגאב זיך נון צום שטאטטהאלטער. אום דיא אבפֿאהרט דער אין בראָדי ווילענדען צאהל-רייכען רוסישען פֿליכטלינגע נאך אמעריקא מאָגליך צו מאכען, דא דער פֿעראיין „כל ישראל-חברים" אללע אויסוואנדערונגס-שפעזען צאהלט. — וויא איינע לעמבערגער דעפעשע אים הייטיגען „פעסטער ללאָיד" לויטעט, האט דיא גאליצישע בעהאָרדע דעם „כל ישראל-חברים-פֿעראיין" דיא וייטערען פֿעראנשטאלטונגען דער אויסוואנדערונג רוסישער יודען נאך אמעריקא פֿערבאָטען, וייל פֿיעלע גאליצישע יודען אונטער געפֿעלשטען רייזע-פֿאססען זיך אן דיעזער אויסוואנדערונג בעטהייליגען.

*) (אויסוואנדערונג נאך ארץ ישראל.) איינע בוקארעסטער דעפעשע אים הייטיגען „פ. לל." מעלדעט: דער געדאנקע, דאס דיא אונטערדריקטען יודען נאך ארץ ישראל אויסוואנדערן אונד זיך דאָרט אנזעססיג מאכען זאָללען, ווירד נון צור ווירקליכקייט. אין אללען גראָססערען שטעדטען רומעניענס מעלדען זיך פֿיעלע יודען, וועלכע נאך ארץ ישראל אויסוואנדערן וואָללען — אונד רייכע יודען שפענדען פֿיעל געלד צו דיעזעם אויסוואנדערונגס-צוועקע. ביא דעם טירקישען געזאנדטען אין בוקארעסט ווערדען נון אויך דיא נאָטהיגען שריטטע געמאכט, אום גרונד-בעזיטצונגען אין ארץ ישראל פֿיר דיא פֿיעלען איינוואנדערער אנצוקויפֿען.

*) (איבער דען אונפֿאלל אים סעגעדינער טעמפעל) ווירד נאכטרעגליך נאך פֿאָלגענדעס בעריכטעט: אם „כל נדרי"-אבענד וואר דער טעמפעל צום ערדריקען פֿאָלל. געגען ענדע דעם גאָטטעס-דיענסטעס ערלאָשען פלאָטצליך זעממטליכע גאזפֿלאממען אין דער סינאגאָגע. עס ענטשטאנד איין אונבעשרייבליכער שרעקען. מעננער, פֿרויען אונד קינדער שטראָמטען אין דער פֿינסטערניס דעם איינגאנגע צו, אום אינס פֿרייע צו געלאנגען. פֿערגעבענס מאהנטע דער ראבבינער דיא אויפֿגערעגטע מענגע, זיך רוהיג צו פֿערהאלטען, דא ניכטס געשעהען איזט. דיא אנגסט ערפֿיללטען גאבען דיעזער מאהנונג קיין געהאָר; יעדער דאכטע נור אן דיא איינענע רעטטונג. אין דער שמאלען פֿאָרהאללע (פֿאָליש) דעם טעמפעלס ענטשטאנד איין פֿירכטערליכעס שטאָססען אונד דרענגען. פֿיעלע, דיא צו באָדען פֿיעלען, ווארדען ערבארמונגסלאָז ניעדערגעטרעטען. עס שטעללטע זיך הערויס, דאס יעמאנד דיא גאז-איהר אבגעשפערט האט, אין פֿאָלגע דעססען זעממטליכע פֿלאממען פֿערלאָשען. אנפֿאנגס גלויבטע מאן, עס ריהרע דיעס פֿאָן איינעם אנטי-סעמיטען הער, דער, אום איין אונגליק צו פֿעראורזאכען, דיא גאז-איהר אבזיכטליך אבגעשפערט. דא יעדאָך וועהרענד דעם געדרענגעס פֿיעלע דיעבשטעהלע פֿעראיבט ווארדען — דירפֿטע וואָהל דאס גאנצע פֿאָן איינעם אבגעפֿיימטען גויינער הערריהרען. דיא פֿאָליציא האט איינע אונטערזוכונג איינגעלייטעט.

*) (דאס „יידישע פֿאמיליענבוך") דאס נונמעהר אין „בוכ-פֿאָרם" אונד ניכט אין „העפֿטען" ערשיענען איזט, קאָננען אונזערע אבאָננענטען פֿאָם הערן מ' עהרענטהייל (קאָניגס-גאססע נוממער 40) געגען איינזענדונג פֿאָן 3 גולדען פֿראנקאָ צוגעשיקט ערהאלטען. דיעניגען, וועלכע נור אויף 6 העפֿטע אבאָנירט ווארען, קאָננען דיא צווייטען 6 העפֿטע געגען איינזענדונג פֿאָן 1,50 פֿראנקאָ ערהאלטען. דאס יידישע פֿאמיליענבוך איזט נור אין דייטשען, ניכט אבער אויך אין יידישען בוכשטאבען ערשיענען. דער „פעסטער ללאָיד" פֿאָם 28-טען סעפטעמבער בעצייכנעט דאס „יידישע פֿאמיליענבוך" אלס דאס עדעלסטע, וואס מאן געבילדעטען פֿאמיליען איבערהויפט רייכען קאנן!

☞ וועגען דער הייליגען פֿייערטאגע קאנן אונזער נעכסטעס בלאטט ערסט דיענסטאג ערשיינען!

געשעפֿטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

געטריידע-געשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואר געסטערן פֿיעל צו מארקטע געבראכט. דער פערקויף וואר גוט. 15000 מעטרצ' ווארדען פערקויפט.

ווייצען, טהייס- 100 מטרצ' 78,8 קילאָ 13.20 גולד. — 100 מטרצ' 76,5 ק' 12.95 גול. 100 מטרצ' 76.6 קילאָ 12'60 גולד. 100 מטצ' 76,2 קילאָ 12.65 גולד. 100 מטרצ' .74 ק' 12.60 גול. 200 מטרצ' '74 ק' 12.65 גולד' 400 מעטערצ' .70 קילאָ —.12 גולד. 1700 מטרצ' 73,4 קילאָ 12,75 גולד. 200 מעטערצ' 77.5 קילאָ 12'75 גולדען. (אללעס פער דרייא מאָנאטע.)

גערסטע 8,05 גולד.

האפֿער 7,65—7.50 גולד

רעפס, קאָהל פער אויגוסט-סעפטעמבער $13^{3}/_{8}$— $13^{5}/_{8}$ גולדען. —

פעסטער שלאכטפֿיעה-מארקט. ביא דער אם 6-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואָכען-מארקטע ווארדען 2161 שטיק גראָס- אונד 3116 קליין-פֿיעה צו מארקטע געבראכט. היעפֿאָן ווארדען פערקויפט: 38 שטיס שטיערע, פער שטיק פֿאָן 71—154 גולדען — 885 אָכסען דאס פאאר פֿאָן 176—324 גולד. 800 קיהע, דאס פאאר פֿאָן 133—297 גולד. 265 מעלק-קיהע דאס שטיק פֿאָן 83—296 גול. 173 שטיק ביפֿפֿעל, דאס פאאר צו 165—245 גול., 424 שטיק קעלבער, דאס שטיק פֿאָן 12—37 גולד. 2692 שטיק שאפֿע דאס פאאר 7'— —17 גול— פרייזע פער 100 קילאָ: אָכסען-פֿלייש 47 — .50 גולד— קוה-פֿלייש 47 — '48 גולד., קאלב-פֿלייש 56 — 80 גולד ביפֿפֿעל-פֿלייש 44—.47 גולד.

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 5-טען אָקטאָבער 1881.

הערמאננשטאדט:	58	90	25	17	16
לעמבערג:	55	50	15	1	7
פראג:	33	9	37	57	71

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטעור: מאיר בר"י רייז.

פֿרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פֿריכטע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
ווייצען נאָרדאונגאריש'	74	—.——.—
„	75	12.——12.10
„	76	12.15 12.25
„	77	12.30 12.40
„	78	12.45—12.55
„	79	12.55—12.60
„	80	12.60—12.65
פעסטער באָדען נייער	—	—.——.—
„	75	12.25—12.35
„	76	12.40—12.50
„	77	12.55—12.65
„	78	12.70—12.75
„	79	12.75—12.80
„	80	12.85—12.90
ווייסענבורגער	—	—.——.—
„	75	12.40—12.50
„	76	12.55—12.65
„	77	12.70—12.80
„	78	12.85—12.90
„	79	12.90—12.95
„	80	13.——13.05
טהייס	75	12.50—12.60
„	76	12.65—12.75
„	77	12.80—12.90
„	78	12.95—13.—
„	79	13.——13.05
„	80	13.15—13.10

פֿריכטע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	72	9.——8.70
נייעסטע מאלץ	62	—.——.—
נייעסטע פֿוטטער	62	7.50—7.70
האפֿער	40	7,65—7.55
קוקורוץ באנאטער	75	6.80—6.75
אנדערער	73	6.70—6.75
הירזע	—	—.——.—

טערמין-פרייזע		פער 100 קילאָגראמם
ווייצען	פער אָקטאָבער	12.70
	„	—.—
	„	—.—
קוקורוץ	„	7.50
נייעסטע	„	—.—
האפֿער	„ הערבסט	7.82
„	„	—.—
רעפס	„	—.—

באללען-מעהל (דער באללען צו 100 קילאָגראמם מיט זאק)	פֿל.	קר.
נוממער 0	23	—
„ 1	22	30
„ 2	21	60
„ 3	21	—
„ 4	20	40
„ 5	19	60
„ 6	18	30
„ 7	17	80
„ 8	16	30
„ 8½	15	60
שפיריטוס: אלטע [illegible]	39	—
„ נייע קארטאָפֿפֿעל	37	—

קורז-טאבעללע פֿאָם 6. אָקטאָבער.

געלדקורז

	פֿל.	קר.
זילבעראגיאָ	100	—
דוקאטען	5	64
קאיזערליך-אונגארישע 8 גולדען גאָלד שטיק (20 פֿראנקס)	9	36
נאפאָלעאָנדאָר	9	36
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	57	85
20 מארקשטיקע	11	55
פאפיער-רובעל	1	26

לאָזע.

	פֿל.	קר.
1854-ער 4 פּראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	123	—
1860-ער „ גאנצע	131	50
דעטטאָ „ האלבע	133	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	173	50
דעטטאָ „ 50 „	171	75
[illegible]	30	—
טירקענלאָזע	24	30
קרעדיט-לאָזע	179	—
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	40	25
דאָנוי-דאמפשיפֿפֿאהרטס-לאָזע	113	—
אינסבריקער לאָזע	25	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	16	50
ראאבער לאָזע „ 20 „	20	—
אָפֿנער לאָזע „ 40 „	40	50
פאלפֿי לאָזע „ 40 „	37	—
רודאָלף לאָזע „ 10 „	20	50
סאלם-לאָזע „ 40 „	52	—
וואלדשטיינער לאָזע „ 20 „	22	—
סט.-גענאָיס לאָזע „ 40 „	48	25

לאָזע.

	פֿל.	קר.
מאילענדער לאָזע צו [illegible] גולד.	25	40
טריעסטער לאָזע „ 100 „	127	50
דעטטאָ „ 50 „	65	50
וואלדשטיין-לאָזע „ 20 „	30	50
ווינדישגרעטץ-לאָזע „ 20 „	41	—
אונגארישע-פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	124	—
טהייס-רעגאל-לאָזע	112	70
ווינער-לאָזע	135	—

ווערטה-פאפיערע

	פֿל.	קר.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	118	35
דעטטאָ צו 4 פּראָצענט	91	—
אונגארישע פאפיער-רענטע	90	10
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	98	50
טעמעשוואר באנאטער	99	—
זיעבענבירגישע	97	75
גאליצישע	102	—
בוקאָווינא	100	50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	133	50
וויינצעהענט-אבלאָזונגס-אבליגאציאָנען	96	—
פֿאנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5 איינהאלב פּראָצענט	103	—
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באנק צו 5½ פּראָצענט	103	25
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5 איינהאלב פּראָצענט	100	—
דער אָסטבאהן	97	—
דער נאָרדאָסטבאהן	169	25

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1881 — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

האפט, אלזא צור האבסטען, פיר גראבע שקאנדאלע צולעססיגען שטראפע. — דער ארבייטער פראנץ ציממער, וועלכער אם אבענד דעם 13-טען סעפטעמבער בייא דעם יידישען קיפמאנן בערנהארד וואנדעריליך איף דעם מארקטע איינע שייבע איינווארף, וואורדע וועגען פארזעטצליכער אונד רעכטסווידריגער זאכ-בעשעדיגונג צו פיער מאנאטען געפענגניס פעראורטהיילט. דער ארבייטער פריעדריך גאשקע וואר אנגעקלאגט, אם אבענד דעם 3-טען סעפטעמבער דען פערוואלטונגס-בעהארדען אין איסאיבינג איהרעס אמטעס ווידערשטאנד געלייסטעט אונד גראבען שקאנדאל פעראיבט צו האבען. גאשקע האטטע ניכט נור „וויוואט" געריפען, וואריף דיא מענגע זאפארט „העפ-העפ" נאכשריע, זאנדערן האטטע איך מיט נעגעלן נאך דעם בירגער-מייסטער אונד דען שאנדארמען געווארפען. דער שטאאטס-אנוואלט זאה אין גאשקע איינען דער הייפט-רעדעלס-פיהרער דער שטאטטגעהאבטען יודען-העטצע; ער בעאנטראגטע צוויא יאהרע געפענגניס. דער געריכטס-האף אבער פעראורטהיילטע דען אנגעקלאגטען וועגען ווידערשטאנדעס געגען דיא שטאאטס-געוואלט צו 11 מאנאטען געפענגניס אונד וועגען גראבער שקאנדאלע צו איינעם מאנאט האפט. (יעדענפאללס ווערדען אין דייטשלאנד דיא יודען-העטצער בעשטראפט, וואס אלזא וועניגסטענס פיעלע פאן נייען יודען-פערפאלגונגען אבשרעקט.)

* (דאס אויסוואנדערונגס-פערבאט.) וויא וויר אין פאריגעם בלאטטע מעלדעטען, וויל מאן דיא אונטערדריקטען אונד פערפאלגטען רוסישען יודען ניכט איינמאל אויסוואנדערן לאססען; פיעלע רוסישע יודען, דיא בערייטס איף דער אויסוואנדערונג ביז בראדי (אין גאליציען) קאמען, וואורדען פאן דא אויס צוריק נאך רוסלאנד טראנספארטירט. מאן פערארגטע דיעס זעהר דען עסטערייכישען בעהארדען אין גאליציען, דאס זיא פיר רוסלאנד פאליצייא-דיענסטע לייסטען אונד דיא דורך גאליציען אויסוואנדערנדען רוסישען יודען איף בעפעהל רוסלאנדס פערהאפטען לאססען אונד זיא איבער דיא גרענצע נאך רוסלאנד צוריק טרייבען. נון ענטשולדיגט יעטצט איין עסטערייכישעס אמטס-בלאטט דיא גאליצישע בעהארדע אין בראדי, אינדעם עס יענען בעריכט איבער דאס אויסוואנדערונגס-פערבאט פאלגענדערמאססען ריכטיג שטעללען וויל: „דער פעראיין „כל ישראל חברים", וועלכער דאס געלד אונד דיא מיטטעל צור אויסוואנדערונג דער פערפאלגטען רוסישען יודען נאך אמעריקא הערבייא שאפפטע, שיקטע זיינע בעפאללמעכטיגטען אונד אגענטען נאך בראדי, דאמיט זיא דא פיר דיא מייסטענס איבער בראדי אויסוואנדערנדען רוסישען יודען בעהילפליך זיין זאללען. דיעזע יידישען אגענטען ווענדעטען זיך אן דיא בעהארדע אין בראדי, אונד דיעזע האט דען אגענטען דיא בעוויללינגונג צור אונטערשטיטצונג אונד פארדערונג דער אויסוואנדערנדען רוסישען יודען ערטהיילט, אבער נור אונטער דער בעדינגונג, דאס דא קיין שווינדעל הערויסקאממע, דאס נעמליך נור דיא רוסישען יודען אונד ניכט איך דיא גאליצישען, וועלכע וועגען מיליטער-פפליכט אים לאנדע פערבלייבען מיססען, זיך אן דיעזער אויסוואנדערונג נאך אמעריקא בעטהייליגען. — אבער באלד קאם דיא בעהארדע אין בראדי צור איינזיכט, דאס איך פיעלע גאליצישע יודען, וועלכע נאך מיליטער-פפליכטיג זינד, דיעזע געלעגענהייט צור אויסוואנדערונג בעניטצען — אונד דיא גאליצישע בעהארדע מיסטע אלזא איינע זאלכע געזעטצווידריגע אויסוואנדערונג פערביעטען!" — (נון געגען דיעזעס פערבאט דער אויסוואנדערונג גאליצישער מיליטער-פפליכטיגער יודען קאנן ניעמאנד עטוואס איינווענדען; וויא פערהאלט עס זיך אבער מיט דער נאכריכט, דאס איך רוסישע אויסוואנדערנדע יודען פאן בראדי אויס דורך גאליצישע בעהארדען צוריק נאך רוסלאנד טראנספארטירט ווארדען?)

* (לעבענדיג בעגראבען!) דיא אין פעטערסבורג ערשיינענדע העבראאישע ציטונג „המליץ" מעלדעט: פרייטאג, אם 30-טען סעפטעמבער, ערייגנעטע זיך אין סמארגאן (בייא ווילנא) איין שרעקליכער פארפאלל: איין יודע, נאמענס סאמועל וואנישענסקי, איין מאנן פאן 65 יאהרען אונד פאן געזונדעם, שטארקעם קארפערבוי, וואללטע נאך זיינער געוואהנהייט ערב שבת איין באד נעהמען אונד פערוויילטע דאזעלבסט ניכט לענגער אלס געוואהנליך, אלס ער פלאטצליך איינען ברענענדען שמערץ אין זיינעם קאפפע פערשפירטע אונד מיט דעם רופע: „מיין קאפף, מיין קאפף טהוט מיר וועה!" איילטע ער אין דיא פארהאללע דעס באדעס, פיעל אבער דארט בעוואוסטלאז צור ערדע. דיא אנוועזענדען שטעללטען ווידער-בעלעבונגס-פערזוכע אן, אבער פערגעבענס; עבענזא ערפאלגלאז בליעבען דיא פערזוכע דער הערבייגעריפענען ארצטע. איין פארגענאממענער אדערלאס ערגאב איך ניכט איינען איינציגען טראפפען בלוט. קורץ, דיא ארצטע בעהויפטעטען, דאס דער טאד בערייטס איינגעטרעטען זייא. דא עס פרייטאג וואר, זא וואללטען דיא יודען דען לייכנאהם ניכט צוויא טאגע לאנג ביז זאנטאג איינבעערדיגט לאססען, זאנדערן נאהמען אין איהרעם אייפער זאפארט דיא פארשריפטסמעסיגע רייניגונג אונד בעקליידונג דעס טאדטען פאר אונד בעשטאטטעטען איהן נאך פאר איינטריטט דעס שבת. דער ראבבינער דער געמיינדע, דער דאפאן הארטע, וואר וועגען דער שנעללען בעערדיגונג, וועלכע נאך רוסישעם געזעטצע ניכט ערלויבט איזט, זעהר באזע; אבער אן דער פאללצאגענען טהאטזאכע ליעס זיך ניכטס ענדערן. דער שטאדט-קאממאנדאנט, דער פרייטאג ניכט צו הויזע וואר, טראט יעדאך אם זאנטאג שטרענגע אויף, אונד בעפאהל דיא זאפארטיגע אויסגראבונג דער לייכע — אונד דא צייגטע זיך דאנן דען אנוועזענדען איין שוידערהאפטער אנבליק! דער טלית אונד דיא תכריכין דעס טאדטען וואַרען בעשמוטצט, דיא שערבען, וועלכע מאן איף דיא אויגען געלעגט האטטע, לאגען איף דער ערדע, דאס געזיכט אונד דער האלז דעס טאדטען וואַרען אנגעשוואללען — אללע אנצייכען שפּרעכען דאפיר, דאס דער מאנן נור שיינטאדט געוועזען אונד לעבענדיג בעגראבען ווארדען וואר. ערסט נאך דעם בעגרעבניססע ערוואכטע, זיך פאם גראבע לאזמאכען וואללטע, אונד דאנן ערסט רעכט געשטארבען איזט!

* (דיא טאדטע האנד.) אים פילאדעלפיא (אין אמעריקא) ווירד דעם מאינצער „איזראעליט" פאלגענדעס געמעלדעט: איינע רייכע יידישע פרויא אין פילאדעלפיא, נאמענס מארקוס, בעקאם איינע דעראַרטיגע קראנקהייט אן דער האנד, דאס דער ארצט ערקלערטע, מאן מיססע דיא האנד אבשניידען, דא זאנסט דער גאנצע קארפער פאן דער קראנקען האנד אנגעשטעקט אונד אבשטערבען ווירד. דיא פרויא מוסטע זיך נון דיא האנד אבנעהמען לאססען, אונד אם טאגע דיעזער שרעקליכען אפעראציאן שפענדעטען איהרע קינדער דער יידישען געמיינדע צו פילאדעלפיא איינען גראסען פלאטץ, איף וועלכעם איף קאסטען דער פרויא מארקוס איין גראסעס יידישעס ארמענהויז ערריכטעט ווערדען זאלל. דיא אפעראציאן איזט נון גליקליך פאר זיך געגאנגען, אונד דיא אהנע יעדע געפאהר פיר דען קארפער דער פרויא מארקוס אבגעשניטטענע האנד וואורדע נון אין איינער קיסטע נאך ארץ ישראל געשיקט, וואַ דיעזע טאדטע האנד בעגראבען וואורדע. אן דער שטעללע, וואַ נון איהרע טאדטע האנד אין ארץ ישראל בעגראבען איזט, וויל פרויא מארקוס איהרען קארפער נאך איהרעם טאדע בעגראבען לאססען.

* (איינע מיללאָנען-ערבשאפט.) איין פאר פיעלען יאהרען נאך אויסטראליען אויסגעוואנדערטער גאליצישער יודע, נאמענס אהרן שפּפער, האט זיינע הינטערלאססענשאפט, בעשטעהענד אויס 20 מילליאָנען פראנקס, זיינעם אנגעבליכען אין קראקוי וואָהנענדען ברודער טעסטאמענטאריש פערמאכט. דא דיעזער זינערצייט אין קראקוי וואהנהאפט געוועזענע ברודער דארט קינ-

---

האהען טהורמעס, פאן וועלכעם אויס דער שטערנקונדיגע אלעקסאנדער דיא שטערנע בעאבאכטעטע. דענן וויא וויר בערייטס ערוועהנט, גלויבטען דאמאלס זעלבסט דיא פילאזאפען אן דיא שטערן-דייטערייא. דיא פערשפעקטיווען אונד פערן-גלעזער וואַרען דאמאלס נאך ניכט ענטדעקט; מאן וואוסטע ניכט, דאס דיא מייסטען שטערנע פיעלמאל גראַסער אלס אונזערע ערדע זינד אונד פיר זיך זעלבער איינע וועלט בילדען; מאן היעלט זיא פיעלמעהר פיר ליכטע הימעלספונקטע, וועלכע איף דיא שיקזאלע דער איף דער ערדע וואנדערנדען מענשען דייטען. אלעקסאנדער שטודירטע דיא גאנצע נאכט אין דען שטערנען, אום דא זיין קינפטיגעס שיקזאל הערויסצולעזען. געגען מארגענס פינגען דיא שטערנע צו ערבלייכען אן אונד דיא קאהלען בערג-שפּיטצען ערהאבען זיך אויס דען שאטטען דער נאכט; בלאס איבער דעם בערגע וועזוף שוועבטע נאך איינע דונקלע שווערע וואלקע, דיא זיך זייט מעהרערען מאנען שווערצער אונד דיכטער איבער זיינער שפיטצע געשטאלטעטע. — נעראדע דיעזען צייטפונקט, אן וועלכעם דאס ליכט דער שטערנע דעם אויפגעהענדען ליכטע דער זאננע וויכען מוססע, היעלט מאן צור שטערנדייטערייא פיר גינסטיג — אונד מיט שרעקען זאגטע אלעקסאנדער זיינעם קאללעגען אלקימאס: „שיע, ווידער ווארנען מיך דיא שטערנע! וויא איך דא הערויסלעזע, דראהט מיר אירגענד איינע פלאטצליכע שנעללע געפאהר. אינדעססען, וועגן דער טאד שאן זא נאהע דראהט, זא וויל איך וועניגסטענס זאגען קאננען, דאס איך געלעבט האבע. — דאריס מוס דיא מיינע ווערדען! מיין שיקזאל איזט, אללעס צו עררינגען, אבער ניכטס צו גענייסען. עס ערנעהט מיר איממער זא, וויא עס דעם „וויפוס" ערגאנגען איזט. (יענער „וויפוס" וואר נעמליך דאצו פעראורטהיילט, איינען גראסען שווערען שטיין פאם טיעפסטען טהאלע איף איינען האהען בערג הינויפצו-וועלצען; האטטע אבער דאבייא איממער דאס אונגליק—, דאס זא דער שטיין אין דער נעהע דער בערג-שפּיטצע וואר, ער צוריקפיעל, אונד איהם טהאל נאך מיטער צוריק-ראללטע, אלס ער פיהער וואר. דאהער הייסט מאן אויך יעדע ארבייט, וועלכע ניע צום ציעלע געבראכט ווערדען קאנן, איינע „וויפוס-ארבייט".) איבערהויפט מאכט איף מיך דאס ערבלייכען דער שטערנע איממער איינען אונגינסטיגען איינדרוק. —האך! וואס פיר איין פירכטערליכעס ברילען ביזט דאס?"

„עס איזט וואהרשיינליך דאס ברילען דעם לאווען אים צווינגער דעם אמפי-טהעאטערס, וועלכען מאן פיר דען בעפארשטעהענדען טהיער-קאמפף אויסהונגערן לאסט." זאגטע אלקימאס.

„מיר קאממט עס פאר (זאגטע אלעקסאנדער), אלס ווירדע דיעזעס ברילען פאם בערגע וועזוף קאממען. זיעה! אם פוסע דעם בערגעס ליעגט איין קליינער זומפף; בעוועגט זיך דארט ניכט דיא געשטאלט איינער אלטען פרויא, הין-אונד ווידער זיך ביקענד, אלס וואללטע זיא פאן דען קרייטערן אונד געוועכסען פפליקען?"

„דאס איזט דיא העקסע דעם וועזוף (זאגטע אלקימאס), וועלכע דארט יעטצט אומהער שלייכט. דיא העקסען האלטען עבען דיא צייט, אן וועלכער דאס מארגענליכט פאן דעם שיינע דער אויפגעהענדען זאננע פערדונקעלט ווירד, פיר דיא גינסטיגע צייט, אום דיא קרייטער פיר איהרע העקסערייען צו זאממעלן."

„איך מוס דיעזע העקסע קעננען לערנען (זאגטע אלעקסאנדער). ווען דער דורסט נאך קעננטניססען טרייבט, דער איבערצייגט זיך, דאס קיין מענשליכעס וויססען — אויך דאס וויססען איינער אלטען העקסע — ניכט צו פעראכטען איזט."

„גלויבסט דוא דענן ווירקליך אן העקסערייא?" פראגטע אלקימאס.

„מיין פריינד; ווען דוא זא פיעלעס וויא איך דורכשטודירט העטטעסט, זא ווירדעסט דוא צור איבערצייגונג געלאנגען, דאס וויר מיט אונזערען געוואהנליכען קעננטניססען נור דיא געזעטצע דער נאטור ערקעננען, אהנע זיא אבער ענדערן צו קאננען. איך וויל מיך דאהער מיט דער צויבערייא בעשעפטיגען, אום צו זעהען, אב זיך דא ניכט עטוואס מעהר וואונדער ווירקען ליעסע. דיא נאטור ווירקט ניכט אלליין אין איהרעם געוואהנליכען לויפע וואונדער, זאנדערן קאנן אויך דורך איינע „געהיימע וויססענשאפט" פאן איהרער געוואהנליכען ריכטונג אבגעלענקט ווערדען. וועלכער אונטערשייד ווערע דאנן צווישען דעם געלעהרטען אונד דעם אונגעלעהרטען, ווענן יענער ניכט איינמאל דאס קלייניסטע אים נאטורגעזעטצע אומענדערן קאננטע? — וויר מיססען דיא מאכט ניכט בלאס איבער דען מענשליכען קארפער, זאנדערן אויך איבער דעססען גייסט בעזיטצען. (היער זוכטע ער נעמליך נאך איינעם מיטטעל, אום דאריס הערץ נאך זיינעם וויללען לענקען צו קאננען.) מיינע יוגענד איזט הין (זאגטע ער), אונד איך מוס מיך דורך אירגענד איינע געהיימע קראפט יונג מאכען, אום נאך גענייסען צו קאננען." —

(פארטזעטצונג פאלגט.)

דורכבעראטהונג פֿאָרגעלעגט וואָרדען. דער צייטפונקט, וואנן דיעזעס צייוויל־עהע־געזעטץ צור פֿערהאנדלונג אים רייכסטאגע געלאנגט, איזט נאָך אונבעקאננט.

* (ראבבינער אונד קאָניגין.) דיעזער טאגע האט דער אָבער־ראבבינער פֿאָן וועניג אייניגע אוידיענץ בייא דער קאָניגין פֿאָן איטאליען געהאבט. דיא איטאליענישע קאָניגין שפּראך מיט דעם וועגעדיגער געלעהרטען ראבבינער לענגערע צייט איבער יידישע געלעהרזאמקייט, איבער גמרא, איבער תנ"ך אונד נאמענטליך איבער דיא שאָנען שטעללען אויס ישעיה אונד איוב. צולעטצט שפּראך זיא איבער דיא פֿיעלען יידישען וואָהלטהעטיגקייטס־אנשטאלטען, בעזאָנדערס ריהמטע זיא דאס יידישע ארמען־הויז אין ראָם, וועלכעס זיא אָפֿטערס בעזוכטע. (דיא קאָניגין פֿאָן איטאליען, נעמליך דיא פֿריא דעם איטאליענישען קאָניגס הומבערט, איזט איינע ענקעלין דעם נון פֿערשטאָרבענען קאָניגס יאָהאנן פֿאָן זאכסען, וועלכער עבענפֿאללס איין יודען־פֿריינד וואר אונד פֿיעל יידישעס וויססען בעזאס.)

* (נאך ארץ ישראל!) וויא וויר בעריטס אים פֿאָריגען בלאטטע בעריכטעטען, האבען זיך אין בוקארעסט, יאססי, גאלאטץ, פֿאָקשאני אונד אין אנדערען גראָססערען שטעדטען רומעניענס "יידישע פֿעראיינע" געגריינדעט וועגען פֿאָרדערונג אונד אונטערשטיטצונג דער פֿיעלען נאך ארץ ישראל אויסוואנדערנדען יודען. עס ווערדען צו דיעזעם צוועקע בעדייטענדע געלד־זאממלונגען פֿעראנשטאלטעט אונד זינד בערייטס גראָססע סוממען צוזאממענגעבראכט וואָרדען. דיא הערפֿאָרראגענדסטען מיטגליעדער דיעזעס יידישען פֿעראיינעס האבען זיך בערייטס צום טירקישען געזאנדטען אין בוקארעסט בעגעבען, אים מיט איהם וועגען אנקויפֿעס פֿיעלער פֿעלדער אין ארץ ישראל פֿיר דיא איינוואנדערנדען יודען צו אונטערהאנדעלן. אללע אים רומעניען נאך ארץ ישראל אויסוואנדערנדען יודען וואָללען זיך דאָרט נעמליך מיט דעם אקערבויע אונד מיט דער לאנדווירטהשאפֿט בעשעפֿטיגען. (זאָ לייטען דיא בוקארעסטער דעפּעשען אונד רומענישען צייטונגסבעריכטע. וויר מאָכטען היעריבער עטוואס אויספֿיהרליכעס צו האָרען ווינשען. וואָהל בעשטעהט שאָן לאנגע דער פּלאן, איינען גראָססען טהייל דער פֿעלדער אין ארץ ישראל פֿאָם סולטאן אנצוקויפֿען אונד אויף דעמזעלבען יידישע "קאָלאָניען" צו גרינדען; אבער וויא מאן יעטצט פּלאָטצליך אין רומעניען דיעזען פּלאן אין אנגריפֿף גענאָממען, מאָכטען וויר דענן דאָך גענויער וויססען.)

* (איבער דיא יודען אין רוסלאנד) זינד אין דען לעטצטען טאגען נאָך פֿאָלגענדע נאכריכטען איינגעטראָפֿען: צום ערסטען רוסישען מיניסטער איגנאטיעף בעגאב זיך ווידער איינע יידישע דעפּוטאציאָן אונד פֿערלאנגטע דיא ערווירקונג איינער אוידיענץ ביים רוסישען קאיזער; אבער איגנאטיעף וואָללטע דיעזעס פֿערלאנגען קיין געהאָר געבען, אינדעם ער צור יידישען דעפּוטאציאָן זאגטע: "איהר זייד ניכט דיא געזעטצליכען פֿערטרעטער דער רוסישען יודען אונד האבט אייך קיין רעכט, אים נאמען אללער רוסישען יודען ביים קאיזער פֿאָרצושפּרעכען. דיעזע דעפּוטאציאָן געהאָרט איבריגענס קיינער געזעטצליכען קאָרפּערשאפֿט אונד קיינער געזעללשאפֿטליכען קלאססע אן, וועלכער דאס רעכט איינער פֿערטרעטונג ביים קאיזער צושטעהט. דיא יודען זאָללען פֿאָן יענען רוסישען געגענדען, וואָ זיא זייט יאהרען אהנע בעוויללינונג אונד געגען דאס רוסישע געזעטץ וואָהנען, אויסוואנדערן אונד דאָרטהין ציעהען, וואָ זיא געזעטצליך וואָהנען דירפֿען. איבריגענס ווערדע איך שאָן וועגע אונד מיטטעל פֿינדען, אום קינפֿטיגהין יעדע יודענ־פֿערפֿאָלגונג צו פֿערהינדערן!" — זאָ שפּראך איגנאטיעף צור קליינען בערוהיגונג אונד צור גראָססען בעאונרוהיגונג דער יודען. עס מאכטע אויף דיא רוסישען יודען איינען זעהר פֿיינליכען איינדרוק, דאס מאן איהנען ביים רוסישען קאיזער ניכט מעהר אוידיענץ געוועהרען וויללל. — בעקאננטליך האט דיא רוסישע רעגיערונג אללע גובערנערע אויפֿגעפֿאָרדערט, איהרע מיינונג דאריבער אבצוגעבען, וויא מאן דיא שלעכטע ווירטהשאפֿט דער יודען, וואָדורך דיא רוסען געגען דיא יודען גערייצט ווערדען, פֿערבעססערן קאָננטע! — אונד נון האבען דיא יודענפֿיינדליכען גובערנערע אין רוסלאנד איהרע מיינונג פֿאָלגענדערמאססען געאייסערט: ווענן דיא רוסישע רעגיערונג ניכט האבען וויללל, דאס זיך דער האסס דער רוסען געגען דיא יודען נאָך מעהר שטייגערן זאָלל, זאָ זאָלל מאן דען יודען פֿאָלגענדעס פֿערביעטען: 1) דען האנדעל מיט בראנטוויין אונד מיט אנדערען גייסטיגען געטרענקען, 2) דיא פּאכטונג פֿאָן עראַרישען גיטערן, 3) דאס פֿיעלע שטודירען, — אין דען רוסישען גימנאזיען שטודירען נעמליך פֿערהעלטניססמעסיג מעהר יודען אלס רוסען, עס זאָלל אלזאָ פֿאָן נון אן נור זאָ פֿיעלען יידישען שטודענטען דער בעזוך דער גימנאזיען געשטאטטעט זיין, וויא עס דאס פֿערהעלטניס דער אנצאהל דער יידישען געגען דיא רוסישען איינוואָהנער אויסמאכט. אין רוסלאנד קאָממט נעמליך אויף יע 1000 איינוואָהנער 38 יודען אויס, זאָ זאָללען נון אויך אונטער 1000 שטודענטען ניכט מעהר אלס 38 יידישע שטודענטען זיין דירפֿען. — 4) דיא וואהל דער יודען צו ריכטערן. — 5) דאס האלטען רוסישער דיענסטבאָטען. 6) דאס וואָהנען אויף דעם לאנדע אָהנע בעשטיממטע בעשעפֿטיגונג אר' ז' וו'. (ביזהער האבען דיא רוסען געקלאגט, דאס איהרע יודען אונגעבילדעט זייען, אונד יעטצט פֿערלאנגען זיא, דאס מאן דען יודען דאס שטודירען פֿערביעטע!)

* (קאמפף דער יודען געגען דיא ניהיליסטען.) אין דער רוסישען קרייז־שטאדט ראָוונאָ זינד אין לעטצטער צייט פֿאָן דען ניהיליסטען דראָה־בריעפֿע אן דיא יודען פֿערשיקט וואָרדען, אין וועלכען דען יודען אונד אללען אנדערען רייכען דיעזער שטאדט מיט דער ניעדערברעננונג איהרעס פֿערמאָגענס געדראָהט ווירד. דיא יידישען איינוואָהנער פֿאָן ראָוונאָ האבען נון אין פֿאָלגע דיעזער דראָה־בריעפֿע אים איהרער מיטטע איינע וואכע צוזאממענגעשטעללט, וועלכע, מיט גוטען וואפֿפֿען פֿערזעהען, דיא יידישען הייזער פֿאָר איינעם איבערפֿאללע שיטצען זאָלל. אין איינער דער לעטצטען נעכטע מאכטע נון ווירקליך איין רוסישער טעלעגראפֿען־בעאמטער דען פֿערזוך, דאס הויז איינעס רייכען יודען אין בראנד צו שטעקען, ער וואורדע אבער פֿאָן דען גוט בעוואפֿפֿנעטען יידישען וועכטערן בייא דיעזעם בראנדלעגונגס־פֿערזוכע ערווישט אונד דעראַרט געשלאגען אונד צוגעריכטעט, דאס ער אן דען ערהאלטענען וואונדען געשטאָרבען איזט. (נון, זאָ וויט זאָללטען עס דיא יודען דעננאָך ניכט טרייבען. זיא זאָללטען זיך בלאָס אויף דיא פֿערטהיידיגונג בעשרענקען, אבער זאָ וויט אלס מאָגליך דאס בלוט דער רוסען שאָנען, דא דיעס דאס גאנצע רוסישע פֿאָלק געגען דיא יודען אויפֿברינגען קאָננטע.)

* (דיא געריכטס־פֿערהאנדלונג) געגען דיא דייטשען יודען־העטצער האט אם 7־טען אָקטאָבער אין שטאָלפּ (דייטשלאנד) בעגאָננען. בעקאננטליך וואר אנפֿאנגס סעפּטעמבער אין שטאָלפּ איינע יודען־העטצע, וואָבייא מעהרערע טהיילנעהמער אן דיעזער יודען־העטצע פֿערהאפֿטעט וואורדען. נון פֿינדעט יעטצט אין שטאָלפּ דיא געריכטס־פֿערהאנדלונג געגען דיעזעלבען שטאַטט. עס וואורדע געגען דען ארבייטער באָמקע פֿערהאנדעלט, וויל ער הינרייבענד פֿערדעכטיג ערשיען, אם 1־טען סעפּטעמבער אבענדס פֿערשיעדענע קלאססען דער בעפֿאָלקערונג צו געוואלטטהעטיגקייטען געגען דיא יודען אויפֿגערייצט צו האבען. באָמקע האטטע אויף דעם מארקט־פּלאטץ „העפּ! העפּ! הינויס מיט דען פֿערפֿלוכטען יודען!" געשריען. — דער שטאאטס־אנוואלט היעלט נאָך ערפֿאָלגטער בעווייז־אויפֿנאהמע דיא אנקלאגע אויפֿרעכט אונד בעאנטראגטע זעכס מאָנאטע געפֿענגניס. — דער געריכטסהאָף אבער ערקאננטע דאהין, דאס דער אנגעקלאגטע נור דעם גראָבען שקאנדאלס שולדיג זייא אונד פֿעראורטהיילטע איהן צו זעכס וואָכען

פֿאָלליעטאָן.

אים איינער אונטערגאנגענען וועלט.

(26־טע פֿאָרטזעטצונג.)

העלענע איילטע צוערסט אין דאס הויז. דעם דרוווס, אום איהן אויף דיא געפֿאהר זיינער געליעבטען אויפֿמערקזאם צו מאכען, אבער היער ערפֿוהר זיא צו איהרעם שרעקען, דאס דרוווס מיט זיינעם פֿריינדע אויסגעגאנגען וואר; ניעמאנד וואוסטע, וואָהין.

„עס איזט קיינען צייט צו פֿערליערען! (זאגטע העלענע צור שקלאווין) ווייסט דוא ניכט, אָב דאָרט נאָך פֿערוואנדטע אָדער פֿריינדע היער האט!"

„„אונזערע העררין האט היער איינען ברודער (זאגטע דיא שקלאווין), זיין נאמע איזט אנטיפּאס.""

„אנטיפּאס? (ריעף העלענע) אנטיפּאס, עבענפֿאללס איין פּריעסטער דער „איזיס", איזט איין ברודער דיינער העררין? אָ, דער בלינדען נעהט איין ליכט אויף! איך האבע דיעזען נאמען אין יענעם פֿערדעפֿגען הויזע אָפֿט געהאָרט! ברודער אונד שוועסטער זאָללען אלזאָ פֿאָן דיעזעם האָהעפּריעסטער פֿערפֿיהרט ווערדען! פֿיהרע מיך צו אנטיפּאס, איך מוס איהן אויפֿזוכען."

„„נון, (זאגטע דיא שקלאווין) דער פּריעסטער אנטיפּאס קאנן דאָך נור אים טעמפּעל דער „איזיס" צו פֿינדען זיין.""

העלענע פֿאנד נון זעלבער דען וועג אין דען טעמפּעל, אונד אלס היער אנטיפּאס דאס בלינדע מעדכען, וועלכעס ער שאָן אים הויזע דעם אלעקסאנדער טיבעריאוס געזעהען, ערבליקטע, וואָללטע ער זיך צוריקציעהען. מיט איהרעם פֿיינען געהאָרע מערקטע דיא בלינדע, דאס זיך יעמאנד פֿאָן איהר פּלאָטצליך ענטפֿערנע אונד זיא ריעף: „אים נאמען דעם הימטעלס! איזט היער קיין פּריעסטער? איך האבע איינעם דיעזער פּריעסטער וויכטיגעס מיטצוטהיילען."

„„וואס וויללסט דוא?"" ריעף אנטיפּאס מיט פֿערענדערטער שטיממע.

„דיינע שטיממע קאָממט מיר בעקאננט פֿאָר, (זאגטע העלענע) ווענן דוא איהר אויך איינען פֿרעמדען קלאנג צו געבען בעמיהט ביזט; געראדע דיך זוכע איך. דוא ביזט דאָך דער פּריעסטער אנטיפּאס!"

„„איך בין עס (זאגטע אנטיפּאס), אלזאָ וואס וויללסט דוא פֿאָן מיר?""

„ביזט דוא אלליין?"

אנטיפּאס ווינקטע דען איבריגען, זיך צו ענטפֿערנען; אויך דיא שקלאווין, וועלכע דער העלענע נאכגעקאָממען וואר, מוסטע זיך צוריקציעהען, דאנן זאגטע העלענע: „אנטיפּאס! דוא האסט איינע שוועסטער, וועלכע דאָרט הייסט!" —

„„נון, יא! שפּריך, מעדכען: וואס געהט דענן מיט איהר פֿאָר?""

„פֿירכטערליכעס אונד שרעקליכעס. דוא קעננסט יענע נאכט־אונטערהאלטונגען, יענע פֿערפֿיהרונגס־קינסטע בייא אלעקסאנדער טיבעריאוס —. נון, דיינע שוועסטער דאָרט איזט פֿיר הייטע אבענד דאָרטהין געלאָקט וואָרדען."

אנטיפּאס וואורדע פֿאָן דיעזען וואָרטען ניעדערגעשמעטטערט. — „„אונמאָגליך! (ריעף ער) ער וואגט זיך ניכט אן מיינע שוועסטער, דוא ביזט בלינד, עס האט דיר יעמאנד עטוואס פֿאָרגעלאָגען.""

„בייא דעם הייליגען נאמען, דען איך היער ניכט אויסשפּרעכען דאַרף; איך רעדע דיא ריינע וואהרהייט, אונד אינדעם איך דא שפּרעכע, בעפֿינדעט זיך שאָן דאָרט אין דעם הויזע דעם אלעקסאנדער אלס גאסט. דוא ווייסט יעטצט, אין וועלכער געפֿאהר זיא שוועבט."

„„מעדכען! ווענן דוא נון דיא וואהרהייט שפּריכסט, וואס קאָננטע דאנן פֿיר איהרע רעטטונג געשעהען? מאן ווירד מיך דאָרט ניכט מעהר איינלאססען. איך קעננטע יא נאָך ניכט אללע שלייכ־וועגע, וועלכע אין יענעס פֿירכטערליכע הויז פֿיהרען.""

„נון, איך ווערדע דיא מיך בעגלייטענדע שקלאווין ענטלאססען אונד איך וויל זעלבער דיין פֿיהרער זיין. איך וויל דיך ביז אן דען געהיימען איינגאנג יענעס הויזעס בעגלייטען. איך וויל דיר דאס לאָזונגס־וואָרט צופֿליסטערן, אויף וועלכעס מאן דיך איינלאססען ווירד. דוא ווייסט נור דאס וואָרט „סאטורנוס" זאגען, אונד מאן ווירד דיך אונגעהינדערט פּאססירען לאססען. גלייכצייטיג נימם אבער אויך איינע וואפֿפֿע מיט; זיא קאָננטע היער זעהר נאָטהווענדיג ווערדען."

אנטיפּאס פֿערליעס נון שנעלל דען טעמפּעל אונד בעגאב זיך אין בעגלייטונג זיינער בלינדען פֿיהרערין דורך דיא שטראססען פֿאָן פּאָמפּעי נאך דעם הויזע אלעקסאנדער'ס.

זעכצעהנטעס קאפּיטעל.

דיא נאכט פֿאָר יענעם טאגע, אן וועלכעם זיך דער אין פֿאָריגעם קאפּיטעל ערוועהנטע פֿאָרפֿאלל אבשפּיעלטע, האטטע אלעקסאנדער טיבעריאוס מיט זיינעם קאָללעגען אלקימאָס דורכוואכט. זיא זאססען אן דער שפּיטצע איינעס